

Η Κύπρος ως περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης

Καθηγητής Πέτρος Πασιαρδής
Πρώτανης Άνοικτῶ
Πανεπιστημίου Κύπρου

Η υγειονομική κρίση μάς έδειξε ότι το μέλλον είναι αβέβαιο και ότι ο χρόνος δράσης και αντίδρασης σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον είναι ουσιώδους σημασίας. Αν και γενικά η τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι ένα πεδίο αργών αλλαγών, η πανδημία αποτέλεσε τον καταλύτη για σημαντικές μεταρρυθμίσεις. Τα πανεπιστήμια βρίσκονται στην καρδιά της σύγχρονης κοινωνίας και των οικοσυστημάτων ανάπτυξης και καινοτομίας και η διασύνδεσή τους με τον παραγωγικό ιστό τα καθιστά κινητήριο δύναμη μιας προοδευτικής οικονομίας και βασικό πυλώνα κοινωνικής προόδου.

Αν και η Κύπρος είναι ένας σχετικά νέος «παίκτης» στον ευρωπαϊκό χώρο ανώτατης εκπαίδευσης, την τελευταία δεκαετία τα πανεπιστήμιά μας έχουν κάνει άλματα προόδου. Με βάση το ερευνητικό έργο, τις στρατηγικές συνεργασίες με πανεπιστήμια του εξωτερικού και την προσέλκυση ξένων φοιτητών, ήδη η Κύπρος μπορεί να αξιολογηθεί ως περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης και έρευνας. Βέβαια, έχουμε ακόμα δρόμο να διανύσουμε για να εδραιώσουμε η χώρα μια αξιόπιστη ταυτότητα/brand ως εκπαιδευτικός προορισμός. Οι προοπτικές διαχρονικά, και ειδικότερα στη μετά-πανδημία εποχή, είναι σημαντικές και στο χέρι μας να τις αξιοποιήσουμε.

Η Κύπρος συνδυάζει μια σειρά πλεονεκτημάτων που συνεργούν στην ανταγωνιστικότητά της: διαθέτει αξιόλογο πανεπιστήμια, ενεργά στο διεθνές ακαδημαϊκό γίγνεσθαι, με χαμηλό κόστος φοίτησης. Η ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών αξιολογείται ως υψηλής στάθμης, το ακαδημαϊκό/ερευνητικό προσωπικό αναγνωρίζεται διεθνώς, και η εξωτερική ερευνητική χρηματοδότηση που εισρέει στα πανεπιστήμια είναι αυξητική. Η ευρωπαϊκή/διεθνής αναγνωρισιμότητα των κυπριακών πτυχίων, με τη συμβολή του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης, αλλά και στο πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών, είναι βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση. Στις τρέχουσες συνθήκες και γεωπολιτικές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή δημιουργείται πρόσφορο έδαφος για στρατηγικές ακαδημαϊκές συνεργασίες και αυτός ο άξονας

Στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον της ανώτατης εκπαίδευσης, μία έννοια που επανέρχεται σταθερά είναι η ποιότητα

θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως ένας από τους πυλώνες της κυπριακής εξωτερικής πολιτικής.

Ταυτόχρονα, η προσφορά αγγλόγλωσσων προγραμμάτων –ειδικά στη μετά-Brexit εποχή και με βάση τις δημογραφικές εξελίξεις– ενισχύει τις προοπτικές διεθνοποίησης, προσκαλεί αλλοδαπούς φοιτητές και προσελκύει το ενδιαφέρον ξένων πανεπιστημίων για συνεργασίες. Μπορεί αγκυλώσεις όπως χρονοβόρες διαδικασίες έγκρισης βίζας για ξένους φοιτητές να αποτελούν τροχοπέδη, αλλά σ' αυτό το «πρόβλημα» έρχεται να δώσει λύσεις η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και το **Άνοικτῶ Πανεπιστήμιο** Κύπρου.

Η κοινωνική απαίτηση για ανοικτή σε όλους και προσβάσιμη σε κάθε ενδιαφερόμενο εκπαίδευση είναι sine qua non. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση καθίσταται στρατηγικής σημασίας, διότι αγγίζει μαζί τους ανθρώπους, ελαχιστοποιώντας περιορισμούς χρόνου, τοπικότητας, ηλικίας, οικογενειακής και επαγγελματικής κατάστασης. Μπορεί να προσελκύει χιλιάδες φοιτητές απ' όλο τον κόσμο, σε πολλές περιπτώσεις διαφορετικούς από τους συνήθεις (εργαζόμενους, σε προσπάθεια ανέλιξης/αλληγάς καριέρας, οικογενειάρχες) και άτομα που προέρχονται από ειδικές κοινωνικές ομάδες πληθυσμού (π.χ. ΑμΕΑ, πρόσφυγες, μετανάστες).

Ταυτόχρονα, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση ανταποκρίνεται στην απαίτηση για (επανα)εξειδίκευση και διά βίου κατάρτιση, ώστε το ανθρώπινο δυναμικό να εξελίσσεται και να διαμορφώνει την επαγγελματική του πορεία. Αυτό που μάθαμε πολλοί εν μέσω πανδημίας είναι ότι τα ανοικτά ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης και η αξιοποίηση των εκπαιδευτικών τεχνολογιών βελτιώνουν τις διεργασίες διδασκαλίας/μάθησης και συνεργούν προς όφελος μιας πολυπληθούς μαθησιακής εμπειρίας. Το «εξ αποστάσεως» δεν είναι λύση ανάγκης, αλλά μια ουσιώδης μορφή επικοινωνίας και εκπαίδευσης. Και αυτό το γνωρίζουμε καλά στο **Άνοικτῶ Πανεπιστήμιο** Κύπρου, που –από το 2006– προσφέρουμε σπουδές αποκλειστικά εξ αποστάσεως.

Στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον της

ανώτατης εκπαίδευσης, μία έννοια που επανέρχεται είναι η ποιότητα. Η πανεπιστημιακή κοινότητα οφείλει να επιδιώκει την αξιολόγηση, μονόδρομος για να εδραιωθεί ένα πανεπιστήμιο φήμης. Η ποιότητα πρέπει να είναι κύριο μέλημά μας και στόχος η συνεχής αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών και των υπηρεσιών που προσφέρουμε στους φοιτητές μας. Μια άλλη παράμετρος είναι η σύζευξη δυνάμεων. Τα πανεπιστήμια μας αντιμετωπίζουν κοινά προβλήματα και μέσα σε πνεύμα σύμπραξης/αλληλεπίδρασης μπορούν αλληλογικά να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου να καταστεί η Κύπρος περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης, έρευνας και καινοτομίας. Σύζευξη δυνάμεων δεν απαιτείται μόνο μεταξύ των πανεπιστημίων, αλλά και με φορείς κεντρικής διακυβέρνησης, παραγωγικούς φορείς και με τον επιχειρηματικό κόσμο ευρύτερα, ώστε η παρεχόμενη εκπαίδευση να είναι ωφέλιμη για την κοινωνία και την οικονομία. Τα πανεπιστήμια, εξάλλου, έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην αντιμετώπιση διεθνών προκλήσεων, όπως ο ψηφιακός μετασχηματισμός, οι κλιματικές αλλαγές, η αειφόρος ανάπτυξη και η άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων.

Καταηκτικά, η ανοικτή πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, χωρίς χωρικούς, χρονικούς ή άλλους περιορισμούς, είναι μεγάλο προνόμιο. Η ανάγκη για «άνοιγμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης», με έμφραση στην κοινωνική της διάσταση, είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός. Η πρόκληση, σήμερα, είναι η τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμβατική και εξ αποστάσεως, να δώσει δημιουργικές λύσεις στις προκλήσεις των καιρών. Στο διαμορφούμενο τοπίο της ανώτατης εκπαίδευσης, το **ΑΠΚΥ** βρίσκεται ήδη στη «νέα» ψηφιακή εποχή και συνεχίζει να προσφέρει πολύτιμες ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες. Κινείται αφενός προς την αριστεία και συνεχή βελτίωση της λειτουργίας του και αφετέρου προς την ανάπτυξη, εξωστρέφεια και διεθνοποίηση, ώστε να μετεξελιχθεί στο Edupreneurial **Πανεπιστήμιο** που χρειάζεται ο 21ος αιώνας.